

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ТА ЕКОЛОГІЇ БОБРА РІЧКОВОГО (*CASTOR FIBER*) ВОЛОДАРСЬК-ВОЛИНСЬКОГО РАЙОНУ

Ничипоренко Т.О., Власенко Р.П.

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра зоології

Охорона навколишнього природного середовища та збереження його ресурсного потенціалу і біорізноманіття є важливою народногосподарською проблемою. Однак без розуміння історії розвитку та розповсюдження певного виду флори чи фауни неможливо ефективно управляти процесами формування стійких високопродуктивних біоценозів. Зважаючи на це, увага дослідників до бобра річкового не слабшає протягом багатьох років, змінюються лише напрями й глибина досліджень, що певною мірою відображає розвиток біологічної науки в цілому.

Бобер річковий – це ссавець, чисельність якого у різні періоди змінювалась і залежала від діяльності людини. У певний час бобра відносили до рідкісних тварин через катастрофічне зменшення його чисельності у результаті неконтрольованого відстрілу, зміни його умов існування. Нині сучасний ареал ссавця поступово відновлюється.

На території України в минулому бобри жили в багатьох районах Полісся, Лісостепу і навіть Степу. На початку ХХ століття поширення бобрів на Україні обмежувалось річками Волинського Полісся, південніше зустрічались тільки окремі поселення. Район сучасного поширення бобра в Україні порівняно невеликий і охоплює Чернігівську, Київську, Житомирську та частково Черкаську області, причому всі поселення бобрів приурочені до водойм басейну Дніпра.

Метою дослідження було з'ясувати та порівняти особливості поширення та екологію поселень Бобра річкового (*Castor fiber*) у Володарськ-Волинському районі.

Дослідження проводилось протягом 2011 – 2012 рр. За цей час було здійснено 9 походів на досліджувані ділянки: 6 походів у весняний та осінній періоди (періоди найбільш активної гризучої діяльності бобрів) та 3 походи взимку, з метою вивчення особливостей живлення бобрів у зимовий період.

З метою вивчення чисельності бобрів у кожному з поселень користувались методикою Соловійова та Дьякова, яка ґрунтується на вимірі ширини різців на погризах.

Облік бобрів здійснювали шляхом виявлення та підрахунку бобрових поселень. Для їх підрахунку використано маршрутний метод, за яким обстежували ділянки, де є водойми і водотоки.

Нами було досліджено боброві поселення у трьох населених пунктах Володарськ-Волинського району: смт Нова Борова, с. Фасова та с. Радичі.

Отже, в результаті досліджень можна сформулювати такі висновки:

- стан кормової бази Бобра річкового (*Castor fiber*) Володарськ-Волинського району не зовсім сприятливий. Деревна їжа представлена виключно вербами (*Salix flagilis*), які складають всюди основу осінньо-зимового живлення бобрів. А в тих місцях поселення, де відсутні верби, бобри надають перевагу тополі (*Populus alba*), осиці (*Populus tremula*), ясену (*Fraxinus excelsior*), вільсі (*Alnus glutinosa*), дубу (*Quercus robus*) та березі (*Betula pendula*);

- трав'яниста рослинність також у більшості місць поселення небагата. Рослинами, яким бобри надають найбільшу перевагу, є очерет звичайний (*Phragmites communis*), їжача голівка (*Sparganium simplex*), осока звичайна (*Carex goodenoughii*), осот болотний (*Cirsium palustre*), кропива дводомна (*Urtica dioica*) та комиш лісовий (*Scirpus sylvaticus*);

- погризи на деревах поблизу кожного з бобрових поселень свідчать про те, що поселення населеного пункту смт. Нова Борова використовує в свій харчовий раціон вербу (*Salix flagilis*), тополь (*Populus alba*) та дуб (*Quercus robus*). Боброве поселення с. Фасова надає перевагу вербі (*Salix flagilis*), вільсі (*Alnus glutinosa*), рідше зустрічаються погризи на дубі (*Quercus robus*) та березі (*Betula pendula*). В харчовому раціоні поселення с. Радичі переважає верба ламка (*Salix flagilis*) та вільха клейка (*Alnus glutinosa*).

ВИДОВОЙ СОСТАВ И ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ПРЕДСТАВЛЕННОСТЬ БАБОЧЕК СЕМЕЙСТВА LITHOSIIDAE В ФОНДАХ КАФЕДРЫ БИОЛОГИИ НЕЖИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ

Пинчук Е.С., Шешурак П.Н.

Нежинский государственный педагогический университет имени
Николая Гоголя, г. Нежин, Черниговская обл., Украина,

Бабочки-лишайницы (Lithosiidae) широко распространённое, но не достаточно изученное семейство Украины. Задачей работы стояло создать каталог материалов семейства хранящихся в фондах лаборатории энтомологии кафедры биологии Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя и выяснить видовой состав и географическую представленность фондовых материалов. Материалом для данной работы послужили бабочки, которые хранящиеся в лаборатории энтомологии НГУ. В коллекции 873 экземпляра бабочек,